

МОН УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(ПОЛІСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ)

ЗАТВЕРДЖЕНО

решенням Вченої ради університету
від 26.01.2026 протокол № 6

Голова Вченої ради

Тетяна ЗІНЧУК

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ ОСВІТНЬОЇ
ПРОГРАМИ У ПОЛІСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**

П – 02-06

Редакція № 04

Введено в дію 27.01.2026
наказом № 15/од-26 від 27.01.2026

Розроблено:

Керівник навчально-наукового центру
організації освітнього процесу

Тетяна УСЮК
26.01 2026

Погоджено:

Провідний юристконсульт

Наталя РЕХТЕР
26.01 2026

Контрольний примірник

Врахований примірник № ____

Поточний статус документа:

Переглянуто				Актуалізовано			
Дата	Відповідальний	ПІБ	Підпис	Дія	Дата виконання	Відповідальний, ПІБ	Підпис

Житомир – 2026

Зміст	стор.
1. Загальні положення	3
2. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами вищої освіти вибіркового навчального дисциплін	4
3. Навчально-методичне забезпечення вибіркового навчального дисциплін	7
4. Процедура перезарахування кредитів	8
5. Прикінцеві положення	8

1. Загальні положення

1.1. Положення про вибіркові навчальні дисципліни освітньої програми (далі – Положення) у Поліському національному університеті (далі – Університет) розроблено у відповідності до вимог Закону України “Про вищу освіту”, що визначає права осіб, які навчаються в Університеті, на вибір навчальних дисциплін у межах відповідної освітньої програми та робочого навчального плану в обсязі, що становить не менше 25 % загальної кількості кредитів ECTS, передбачених для відповідного рівня вищої освіти.

1.2. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти, або вибіркові навчальні дисципліни – це дисципліни вільного вибору здобувачів вищої освіти, спрямовані на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю. Для ефективного планування та якісної організації освітнього процесу на кожний навчальний рік складається (удосконалюється) Каталог вибірових навчальних дисциплін Університету (далі – Каталог). Каталог – це перелік дисциплін вільного вибору здобувачів для певного рівня вищої освіти за циклами загальної та професійної підготовки, який є уніфікованим для всіх спеціальностей Університету.

1.3. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти складається з обов’язкової, варіативної, практичної компонент та атестації здобувачів вищої освіти. Варіативна компонента формується з навчальних дисциплін циклів загальної та професійної підготовки. Вибіркові навчальні дисципліни професійного та практичного спрямування надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності здобувача вищої освіти та формуванню його індивідуальної освітньої траєкторії, ефективного використання можливостей Університету, врахування вимог національного та регіонального ринку праці тощо.

1.4. Реалізація процедури вільного вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти передбачає вибір окремих дисциплін з Каталогу на відповідний навчальний рік або увесь період навчання. При виборі навчальних дисциплін здобувач вищої освіти має забезпечити виконання навчального плану та встановленого річного обсягу у межах 60 кредитів ECTS. Індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти розробляється на кожен навчальний рік і включає всі дисципліни обов’язкової та варіативної компоненти з врахуванням структурно-логічної послідовності вивчення дисциплін, що визначають зміст освітньої програми за певною спеціальністю.

1.5. Завідувачі кафедр, які пропонують наповнення Каталогу для формування індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти, за умови вибору пропонованої дисципліни, до початку навчального року забезпечують підготовку навчально-методичного контенту та його розміщення на загально університетській платформі Moodle.

1.6. Обов'язкова кількість та обсяги кредитів ECTS вибіркового навчальних дисциплін відображені у навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти. Випусковою кафедрою до навчального плану може вноситися перелік вибіркового навчальних дисциплін, які здобувач освіти може обрати для закріплення професійних компетентностей. Вибіркові навчальні дисципліни можуть бути представлені у навчальному плані відповідної спеціальності переліком дисциплін, що включає в себе як дисципліни випускової кафедри, так і дисципліни інших кафедр, що є однаковими за обсягом кредитів та формою контролю.

Здобувач вищої освіти має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку або будь-які інші дисципліни із навчального плану іншої спеціальності, або рівня вищої освіти, які відповідають необхідному обсягу кредитів та викладаються у відповідному семестрі. Якщо здобувач вищої освіти обирає дисципліну з іншого навчального плану, він зобов'язаний виконувати всі види робіт, передбачені робочою програмою дисципліни, та скласти відповідний підсумковий контроль. Здобувач вищої освіти не може обирати дисципліни з інших навчальних планів, якщо наслідком його вибору передбачувано є формування академічної заборгованості через відсутність необхідного рівня знань та вмінь.

1.7. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, 3 кредити ECTS. Не рекомендується передбачати курсові роботи з дисциплін, що пропонуються у варіативній компоненті навчального плану. Перелік дисциплін вільного вибору переглядається кафедрами щороку.

Зміст вибіркового дисциплін повинен відповідати вимогам: актуальність, науковість, інноваційно-дослідницький характер, зв'язок з практикою, враховувати професійну специфіку, а також напрям науково-дослідницької діяльності викладачів.

1.8. Вивчення вибіркового навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у Поліському національному університеті та затвердженим розкладом навчальних занять.

2. Порядок реалізації права вільного вибору здобувачами вищої освіти вибіркового навчальних дисциплін

2.1 Положення передбачає такий порядок представлення та вибору вибіркового дисциплін:

1) подання кафедрами до відповідного деканату переліку дисциплін та їх описів або пакетів дисциплін, запропонованих для вільного вибору здобувачам вищої освіти у розрізі навчальних курсів (семестрів);

2) формування Каталогу з детальними експлікаціями (описами навчальних дисциплін), представлених кафедрами для вільного вибору здобувачам вищої освіти (за курсами і семестрами);

3) складання інструкції для здобувачів вищої освіти щодо особливостей вибору дисциплін, реєстрації та формування груп для вивчення вибіркового навчального дисциплін, також їх обсягів і кількості у розрізі циклів для формування індивідуального-навчального плану здобувача вищої освіти на певний семестр. При цьому необхідно щоб загальний обсяг навчального навантаження (теоретична та практична підготовка, підсумковий контроль і атестація) здобувачів вищої освіти у семестрі має становити 30 кредитів ECTS, а у навчальному році – 60;

4) розміщення на сайті Університету інструкції та Каталогу, експлікацій дисциплін та доведення їх до відома здобувачів вищої освіти;

5) здійснення вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін зі сформованого Каталогу і формування груп здобувачів вищої освіти для вивчення вибраних дисциплін за курсами, семестрами відповідно до робочого плану. Підготовка розпорядження по деканату щодо формування списків груп здобувачів вищої освіти (не менше 20 осіб) та організація вивчення вибіркового навчального дисциплін;

б) завідувачам випускових кафедр та кураторам академічних груп у період з 20 березня до 07 квітня (для здобувачів вищої освіти старших курсів) та з 01 вересня до 30 вересня (для здобувачів вищої освіти 1-х курсів освітніх ступенів бакалавр, магістр) забезпечити проведення процедур формування вибіркової компоненти індивідуального навчального плану. Водночас необхідно враховувати, що:

6.1) вибіркова компонента навчального плану становить не менше:

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

- обсяг освітньо-професійної програми 240 кредитів – не менше 60 кредитів ECTS (1800 год.);

- обсяг освітньо-професійної програми 120 кредитів – не менше 30 кредитів ECTS (900 год.);

- обсяг освітньо-професійної програми 180 кредитів – не менше 45 кредитів ECTS (1350 год.);

6.2) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти:

- обсяг освітньо-професійної програми 90 кредитів – вибіркова компонента навчального плану становить не менше 23 кредитів ECTS (690 год.);

- обсяг освітньо-наукової програми 120 кредитів – вибіркова компонента навчального плану становить не менше 30 кредитів ECTS (900 год.);

- обсяг освітньо-професійної програми 300 кредитів – вибіркова компонента навчального плану становить не менше 75 кредитів ECTS (2250 год.);

- обсяг освітньо-професійної програми 360 кредитів – вибіркова компонента навчального плану становить не менше 90 кредитів ECTS (2700 год.);

6.3) для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (ступінь доктор філософії) вибіркова компонента навчального плану становить не менше 15 кредитів ECTS (450 год.);

7) вивчення дисциплін за вільним вибором здобувачів розпочинається для:

7.1. першого (бакалаврського) рівня вищої освіти:

- на базі ПЗСО – з 4-ого семестру;

- на базі освітнього ступеня молодший бакалавр (ОКР «Молодший спеціаліст») – з 2-ого семестру;

7.2. другого (магістерського) рівня вищої освіти – з 2-ого семестру;

7.3. третього рівня вищої освіти (ступінь доктор філософії) – з 2-ого року навчання;

8) подання здобувачем вищої освіти заяви на ім'я декана факультету про перелік вибірових навчальних дисциплін, які він хоче вивчати в наступному навчальному році. Заяви здобувачів вищої освіти зберігаються в особовій справі протягом всього терміну здобуття освіти;

9) на підставі поданих заяв куратори академічних груп складають списки здобувачів вищої освіти та формують їх у групи у кількості **не менше 20 осіб** та подають для узгодження деканам факультетів. При формуванні зведених груп з вивчення дисциплін вільного вибору мовленнєвого, інформаційного спрямування та дисциплін, де передбачено лабораторні роботи, застосовується такий же алгоритм. Поділ на підгрупи не здійснюється. У випадку формування малокомплектних груп застосовується алгоритм повторного вибору навчальної дисципліни.

10) після закінчення процедури обрання деканат формує розпорядження про затвердження списків здобувачів вищої освіти з вивчення вибірових навчальних дисциплін у розрізі курсів, спеціальностей, або освітніх програм. На підставі оприлюдненого розпорядження формується уточнений контингент із зазначенням дисциплін та кількості здобувачів вищої освіти, що обрали їх для вивчення;

11) у разі, якщо для вивчення окремої вибіркової навчальної дисципліни не сформовано групу з мінімальною кількістю здобувачів вищої освіти, то здобувачам повідомляється не пізніше ніж за 3 дні після формування груп, про перелік дисциплін, які не будуть вивчатися. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу дисципліну, для вивчення якої є кількісно сформована група.

2.2 Здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії другого року навчання до 05 квітня мають здійснити вибір навчальних дисциплін представлених у Каталозі, або дисциплін, які можуть бути дотичними до тематики дисертаційного дослідження з інших рівнів вищої освіти, за погодження з науковим керівником та завідувачем відділу аспірантури і докторантури Університету. Після вибору здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії навчальних дисциплін та подачі відповідної заяви, завідувач

аспірантури та докторантури подає узагальнену службову записку до навчально-наукового центру організації освітнього процесу з результатами вибору навчальних дисциплін за кожною освітньо-науковою програмою.

2.3 Якщо здобувач вищої освіти з поважної причини (хвороба, участь в академічній мобільності, військова служба тощо) не визначився з вибірковими навчальними дисциплінами, то він має право їх обрати протягом першого тижня після того, як він з'явиться на навчання. Здобувач вищої освіти, який не визначився з переліком вибіркових навчальних дисциплін та не подав заяву у визначені терміни, буде включений до групи вивчення тих дисциплін, які визначить гарант освітньої програми або завідувач випускової кафедри.

2.4 Обрані здобувачем вищої освіти вибіркові навчальні дисципліни вносяться до індивідуального навчального плану та визначають навчальне навантаження кафедри на навчальний рік. З моменту внесення вибіркових навчальних дисциплін до індивідуального навчального плану здобувача такі дисципліни набувають статусу обов'язкових до вивчення.

2.5 На підставі індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти формується робочий навчальний план на навчальний рік. Забезпечується дотримання встановленого семестрового розподілу навчальних дисциплін та відповідного обсягу кредитів (не більше 30 кредитів на семестр) згідно з навчальним планом.

2.6. Для здобувачів вищої освіти перших курсів, в яких вивчення вибіркових дисциплін розпочинається у другому семестрі, на підставі обраних дисциплін формується до 10 жовтня поточного року додаток до робочого навчального плану.

3. Навчально-методичне забезпечення вибіркових навчальних дисциплін

3.1. До викладання вибіркових навчальних дисциплін можуть бути залучені усі кафедри Університету, за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення. Дотримання таких вимог є свідченням спроможності кафедри якісно надавати освітні послуги та задовольняти потреби здобувачів вищої освіти в контексті формування їх індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями. Кафедра несе відповідальність за якість викладання і належне навчально-методичне забезпечення вибіркових навчальних дисциплін.

3.2. Кафедри, які забезпечують викладання вибіркових навчальних дисциплін, до 01 лютого кожного навчального року подають службові записки на випускові кафедри щодо внесення змін до Каталогу.

3.3. Для забезпечення принципу конкуренції при виборі здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін, науково-педагогічним працівникам рекомендується, у вільний від проведення навчальних занять час, проводити презентаційні заходи за узгодженням з гарантом освітньої програми та деканом відповідного факультету.

3.4. Пропозиції щодо внесення змін до переліку вибіркового навчальних дисциплін на кожен наступний навчальний рік розглядаються та затверджуються на засіданнях кафедр Університету із залученням гаранта освітньої програми, стейкхолдерів та здобувачів вищої освіти.

4. Процедура перезарахування кредитів

4.1. У разі поновлення або переведення здобувачів вищої освіти перезарахування вибіркового дисциплін проводиться деканом факультету та завідувачем випускової кафедри на підставі академічної довідки, виданої здобувачу вищої освіти у встановленому порядку.

4.2. Процедура перезарахування обсягу кредитів вибіркового навчальних дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу здобувачем вищої освіти за умови однакової, або більшої, кількості кредитів ECTS.

4.3. В окремих випадках ректором Університету може прийматися рішення щодо перезарахування вибіркового навчальних дисциплін здобувачам вищої освіти, які були учасниками академічної мобільності та успішно склали вибірково дисципліни ВНЗ-партнера, які не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності Університету.

4.4. У випадку зарахування для здобуття освітнього ступеня бакалавр на базі освітнього ступеня молодшого бакалавра зі скороченим терміном навчання, за письмовою заявою здобувача і згодою випускової кафедри можливе перезарахування вибіркового дисциплін за рахунок фактично вивчених дисциплін із циклу вільного вибору.

4.5. Внесення суттєвих змін до порядку реалізації вільного вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін здійснюється лише за згодою органів студентського самоврядування Університету. У випадку якщо запропоновані зміни обмежують права здобувачів вищої освіти на вибір навчальних дисциплін, необхідне отримання згоди органів студентського самоврядування.

5. Прикінцеві положення

5.1. Положення набирає чинності з наступного дня після його затвердження наказом ректора університету.

5.2. Зміни та доповнення до даного Положення можуть вноситися наказом ректора та рішенням вченої ради Університету.

5.3. З моменту затвердження нової редакції даного Положення в установленому порядку попереднє втрачає чинність.

